

ПАТОПСИХОЛОГІЯ

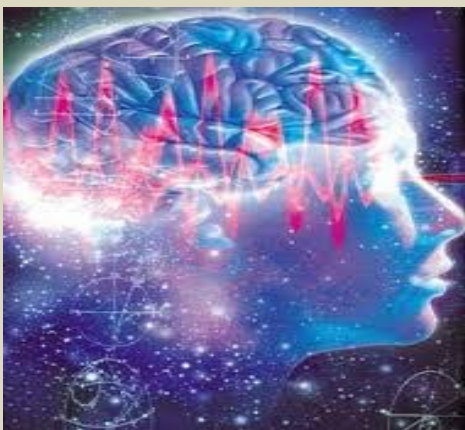

СИЛАБУС

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

Патопсихологія (грец. pathos – страждання, psyche – душа, logos – вчення) – це розділ медичної психології, який вивчає закономірності розладу психічної діяльності і властивостей особистості у випадку психічних чи соматичних захворювань.

Бажаю Вам цікавого і продуктивного навчання!

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	VII
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	3 кредитів/ 90 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none">• 14 - лекційних• 16 - семінарських• 60 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ТАРНАВСЬКА Олена Вікторівна https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	olena.tarnavskaya@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПРОГРАМОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Курс «Патопсихологія» є логічним продовженням таких дисциплін, як «Загальна психологія» та «Клінічна психологія». Патопсихологія спрямована на вивчення структури порушень психічної діяльності, закономірностей розладу психіки у її зіставленні з особами, що не мають ознак психічної патології. В наслідок зростаючої ролі у діагностиці порушених психічних процесів, на сучасному етапі розвитку науки патопсихологія є актуальною у роботі з хворими соматичних та психоневрологічних закладів.

Предметом вивчення дисципліни є структура розладів психічної діяльності та особистісних властивостей психічно хворих, зумовлені захворюванням, при цьому патологічні явища вивчаються в зіставленні із закономірностями формування та перебігу психічної діяльності в нормі, дає кваліфікацію патопсихологічних явищ у поняттях сучасної психології. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання «Патопсихології» є формування у здобувачів вищої освіти системи наукових знань щодо вивчення закономірностей розладу психічної діяльності і властивостей особистості у випадку психічних або соматичних захворювань та підготовки до практичної роботи з людьми, в якій має реалізуватися індивідуальний підхід, враховуватись внутрішня та зовнішня детермінація. Знання патопсихології потрібні для кожного психолога, незалежно від того, чи працюватиме він у медичних закладах. Передбачається, що впродовж вивчення даного курсу здобувачі вищої освіти набудуть низку загальних та спеціальних компетенцій, які складуть орієнтувальну основу для подальшої професіоналізації.

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно [ОП «Практична психологія»](#),

вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та предметної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність приймати обґрунтовані рішення; навички міжособистісної взаємодії; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, уміти враховувати крос культурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ЗНАТИ:

- предмет, завдання, структуру та методи патопсихології
- особливості патопсихологічних методів дослідження психіки людини
- основні реєстри психічних порушень

УМІТИ:

- диференціювати психологічні феномени від патопсихологічних симптомів, позитивні і негативні симптоми
- аналізувати основні особливості патопсихологічних станів людини, використовувати патопсихологічні методи збору дослідних матеріалів, опрацьовувати одержані дані
- за результатами патопсихологічного дослідження визначати функціональний діагноз та складати патопсихологічну характеристику хворого

ПРОГРАМОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програмовані результати навчання, на які зорієнтовано вивчення «Патопсихології», наступні:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що відвідування аудиторних зазначені нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди. Здобувач також може отримати індивідуальне письмове завдання з питань пропущеного заняття.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс читається у форматі **лекцій**, у яких розкриваються основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору на краще розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються глибше і всебічно, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе

практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі вільної дискусії з залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Патопсихологія», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 60 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, з матеріалами інтернету та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними.

Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу. Така форма навчання спрямована на покращення та коригування студентом своїх стратегій самостійного здобуття інформації і виявлення її відповідності цілям навчання; покращення навичок самостійного вирішення проблем і прийняття рішень; набуття або переорієнтації індивідуально-соціальних навичок адаптації до різноманіття навчальних ситуацій та ін.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
VII	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міждисциплінарні зв'язки
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на

	проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у VII семестрі форма підсумкового контролю – ІСПИТ
«5» - 20 балів «4» - 16 балів «3» - 12 балів «2» - 8 балів Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного

	матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЕКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою	
		форма підсумкового контролю – залік	форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82 – 89	B		добре
75 – 81	C		задовільно
66 – 74	D		
60 – 65	E		
0 – 59	FX	незараховано	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у VII семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно»	– 30 балів
«добре»	– 23 бали
«задовільно»	– 18 балів
«незадовільно»	– 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

« відмінно »	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
« добре »	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
« задовільно »	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
« незадовільно »	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок

	незнання програмного матеріалу
--	--------------------------------

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ПАТОПСИХОЛОГІЯ, ЇЇ МІСЦЕ СЕРЕД ІНШИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи патопсихології		години
Лекція 1. Історія розвитку патопсихології як науки, її завдання та значення.	<ul style="list-style-type: none"> Характеристика предметної області патопсихології. Місце патопсихології в системі психологічних та медичних наук. Розвиток патопсихології у першій половині XX ст. Сучасний етап розвитку патопсихології. 	2
Семінар 1. Історія розвитку патопсихології як науки, її завдання та значення.	<ul style="list-style-type: none"> Характеристика предметної області патопсихології. Місце патопсихології в системі психологічних та медичних наук. Історія першої «революції» в психіатрії. Праці ранніх дефектологів французької школи. Розвиток патопсихології у першій половині XX ст. Праці Сікорського, Ланге, Ковалевського. Сучасний етап розвитку патопсихології. 	2
Лекція 2. Патопсихологічне дослідження та принципи його побудови. Методи патопсихологічного дослідження.	<ul style="list-style-type: none"> Особливості патопсихологічного дослідження. Основні принципи клініко-психологічного дослідження. Методи патопсихологічного дослідження. 	2
Семінар 2. Патопсихологічне дослідження та принципи його побудови. Методи патопсихологічного дослідження.	<ul style="list-style-type: none"> Особливості патопсихологічного дослідження. Завдання патопсихологічного дослідження. Описово-феноменологічна парадигма патопсихологічного дослідження. Основні принципи клініко-психологічного дослідження. Методи патопсихологічного дослідження: <ul style="list-style-type: none"> Клінічної бесіди (інтерв'ю) Метод спостереження Метод експерименту Тестування 	2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Характеристика психічних процесів та їх порушень

Лекція 3.	Порушення свідомості. <ul style="list-style-type: none"> • Критерії порушеної свідомості. • Синдроми виключення свідомості. • Синдроми потьмарення свідомості. • Різновиди амбулаторного автоматизму. 	2
	Семінар 3. Порушення свідомості. <ul style="list-style-type: none"> • Дайте визначення поняттю свідомості. • Критерії порушеної свідомості. • Синдроми виключення свідомості: обнубіляція, оглушення, сопор, кома. • Синдроми потьмарення свідомості: делірій, онейроїд, аменція. • Різновиди амбулаторного автоматизму: фуга, транс, сомнамбулізм. 	2
Лекція 4. Порушення відчуттів та сприймання.	<ul style="list-style-type: none"> • Відчуття як первинна форма відображення дійсності. • Основні якості сприйняття. • Розлади відчуттів. • Розлади сприйняття. • Психосенсорні розлади. 	2
	Семінар 4. Порушення відчуттів та сприймання. <ul style="list-style-type: none"> • Відчуття як первинна форма відображення дійсності. • Основні якості сприйняття. • Сприйняття руху і простору. • Сприйняття часу. • Агнозії. • Розлади відчуттів. • Розлади сприйняття. • Психосенсорні розлади. 	2
Лекція 5. Порушення пам'яті, уваги, мислення та мовлення.	<ul style="list-style-type: none"> • Пам'ять – види, порушення, методики для дослідження пам'яті. • Увага - види та розлади, методики для дослідження уваги. • Мислення – класифікація, розлади, методики дослідження мислення. • Розлади мовлення. 	2
	Семінар 5. Порушення пам'яті, уваги, мислення та мовлення. <ul style="list-style-type: none"> • Пам'ять та її види. • Порушення пам'яті. • Методики для дослідження пам'яті. • Охарактеризуйте увагу та її види. • Розлади уваги. • Методики для дослідження уваги. • Мислення, класифікація розладів мислення. • Методики дослідження мислення. • Розлади мовлення. 	2
Лекція 6. Аномалії емоційно-особистісної сфери.	<ul style="list-style-type: none"> • Поняття «Особистість». • Характеристика розладів особистості. • Поняття про волю і її порушення. • Поняття про емоції. • Види порушень емоцій. 	2
	Семінар 6. Аномалії емоційно-особистісної сфери. <ul style="list-style-type: none"> • Поняття «Особистість». • Класифікація розладів особистості. • Характеристика розладів особистості. • Поняття про волю і її порушення. • Види порушень волі. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Поняття про емоції. • Види порушень емоцій. 	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Патопсихологічні порушення при психічних захворюваннях.		
Лекція 7.	Характеристика психічних розладів відповідно діагностичних рубрик розділу v МКХ – 10. <ul style="list-style-type: none"> • Посттравматичний стресовий розлад. • Біполярний афективний розлад. • Психотична депресія. • Циклотимія. • Епілепсія. • Шизофренія. 	2
	Семінар 7. Характеристика психічних розладів відповідно діагностичних рубрик розділу v МКХ – 10. <ul style="list-style-type: none"> • Посттравматичний стресовий розлад. • Біполярний афективний розлад (Маніакально-депресивний психоз). • Психотична депресія. • Циклотимія. • Епілепсія . • Шизофренія. • Міждисциплінарний характер допомоги психічним хворим. 	2
	Семінар 8. Модульна контрольна робота	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

Питання для самостійного опрацювання (конспект):

1. Методи дослідження розладів пам'яті.
2. Методи дослідження розладів уваги.
3. Методи дослідження розладів мислення.
4. Порушення письмового мовлення.
5. Форми «великої» та «малої» психіатрії.
6. Порівняльна характеристика «патологічного афекту» і «емоційного паралічу».
7. Вікові особливості невротичного реагування та перебігу невротичних розладів.
8. Механізми психологічного захисту.
9. Порушення письмового мовлення.
10. Акцентуації особистості.

Підготування презентацій із зазначеної тематики:

1. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів мислення та техніки психокорекційної роботи при розладах мислення.
2. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів пам'яті та техніки психокорекційної роботи при розладах пам'яті.
3. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів відчуття і сприймання та техніки психокорекційної роботи при сенсорних і перцептивних розладах.
4. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів уваги та техніки психокорекційної роботи при розладах уваги.
5. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів уяви та техніки психокорекційної роботи при розладах уяви.
6. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів емоцій та техніки психокорекційної роботи при розладах емоційного реагування.
7. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів мотивації та техніки психокорекційної роботи при розладах мотиваційної регуляції.

8. Дослідницький клінічний інструментарій патопсихологічного дослідження розладів вольової регуляції та техніки психокорекційної роботи при розладах вольової регуляції.

Завдання інноваційного рівня:

Складання та написання патопсихологічної характеристики хворого на основі аналізу патопсихологічних симптомів та поведінкових проявів, пропозиція шляхів психологічної допомоги такому хворому. Робота надається на перевірку у надрукованому вигляді, оформлена відповідним чином:

1. Патопсихологічна характеристика хворого на основі аналізу художнього твору (художнього фільму або літературного твору).

Складання понятійного тезаурусу.

Перегляд та аналіз науково-популярних, художніх, мультиплікаційних фільмів за темами курсу.

Детальна інструкція до виконання самостійних робіт надається у команді Microsoft Teams.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Історія розвитку патопсихології як самостійного наукового напрямку.
2. Загальне поняття про патопсихологію, її завдання та значення.
3. Поняття про психічну патологію.
4. Зв'язок патопсихології з іншими галузями наукового знання та практики.
5. Принципи патопсихологічних досліджень.
6. Особливості патопсихологічного дослідження.
7. Завдання патопсихологічного дослідження.
8. Описово-феноменологічна парадигма патопсихологічного дослідження.
9. Основні принципи клініко-психологічного дослідження.
10. Методи патопсихологічного дослідження.
11. Визначте та охарактеризуйте первинні та вторинні, позитивні та негативні симптоми. Наведіть приклади.
12. Дайте визначення поняттю свідомості.
13. Критерії порушеної свідомості.
14. Синдроми виключення свідомості: обнубіляція, оглушення, сопор, кома.
15. Синдроми потьмарення свідомості: делірій, онейроїд, аменція.
16. Дайте порівняльну характеристику онейроїду та делірію.
17. Різновиди амбулаторного автоматизму: фуга, транс, сомнамбулізм.
18. Відчуття як первинна форма відображення дійсності.
19. Основні якості сприйняття.
20. Дайте характеристику відмінностям між відчуттям та сприйняттям.
21. Сприйняття руху і простору.
22. Сприйняття часу.
23. Охарактеризуйте агнозії.
24. Розлади відчуттів (гіперестезії, гіпостезії, анестезії, парестезії).
25. Розлади сприйняття.
26. Охарактеризуйте основні різновиди ілюзій. Наведіть приклади.
27. Дайте визначення поняттям дереалізація та деперсоналізація.

28. Психосенсорні розлади.
29. Пам'ять та її види.
30. Порушення пам'яті.
31. Корсаковський синдром як розлад мнемічної сфери.
32. Методики для дослідження пам'яті.
33. Охарактеризуйте увагу та її види.
34. Дайте загальну характеристику розладів уваги.
35. Методики для дослідження уваги.
36. Мислення, класифікація розладів мислення.
37. Охарактеризуйте основні розлади мислення за темпом. Наведіть приклади.
38. Охарактеризуйте патологію асоціативного процесу (шперрунг, ментизм, неологізми, символізм, резонерство, розірваність, паралогічність).
39. Охарактеризуйте надцінні ідеї (самовдосконалення, винахідництва, іпохондричні, кверулянтства, реформаторства, звинувачення).
40. Дайте загальну характеристику маячним ідеям.
41. Методики дослідження мислення.
42. Розлади мовлення.
43. Дайте визначення поняття «Особистість».
44. Класифікація розладів особистості.
45. Дайте визначення поняттю психопатії.
46. Дайте визначення поняттю акцентуації характеру особистості.
47. Класифікація розладів особистості.
48. Охарактеризуйте параноїдальний розлад особистості.
49. Охарактеризуйте шизоїдний розлад особистості.
50. Охарактеризуйте дисоціальний розлад особистості.
51. Охарактеризуйте емоційно- нестійкий розлад особистості.
52. Охарактеризуйте істеричний (демонстративний) розлад особистості.
53. Охарактеризуйте ананкастний (обсесивно-компульсивний) розлад особистості.
54. Охарактеризуйте тривожний розлад особистості.
55. Охарактеризуйте залежний розлад особистості.
56. Охарактеризуйте мозаїчні психопатії.
57. Поняття про волю і її порушення.
58. Охарактеризуйте етапи складної вольової дії.
59. Види порушень волі (абулія, гіпербулія, гіпобулія, імпульсивність, кататонічний ступор).
60. Порівняйте галюцинаторний, психогенний та істеричний ступор.
61. Порівняйте кататонічний та депресивний ступор.
62. Охарактеризуйте гебефренічний синдром.
63. Поняття про емоції.
64. Види порушень емоцій (паталогічний афект, ейфорія, морія, дистимія, дисфорія, тривога).
65. Порівняйте емоційну лабільність, емоційну тупість, неадекватність емоцій. Наведіть приклади.
66. Сучасні принципи синдромально-орієнтованої класифікації психічних розладів. Загальні принципи МКХ-10.
67. Посттравматичний стресовий розлад. Методи психологічної допомоги при ньому.
68. Біполярний афективний розлад (Маніакально-депресивний психоз) та засоби надання допомоги.

69. Поясніть особливості проявів психотичної депресії.
70. Поясніть відмінність протікання циклотимії та біполярного афективного розладу.
71. Опишіть клінічні прояви епілепсії.
72. Поясніть відмінність між генералізованим епілептичним нападом та псевдо епілептичним нападом.
73. Опишіть клінічні прояви шизофренії (позитивні та негативні).
74. Класифікація шизофренічних розладів.
75. Поясніть відмінність протікання шизофренії та маніакального стану.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА *(рекомендована для всього курсу)*

1. Патопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. С. Д. Максименко та ін. Київ : КММ, 2010. 208 с.
2. Максименко С. Д. Медична психологія: Підручник / С. Д. Максименко, Я. В. Цехмістер, І. А. Коваль, К. С. Максименко; за заг. ред. С. Д. Максименка. – 2-ге вид. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 520 с.
3. Мартинюк І. А. Патопсихологія: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2021. 208 с.
4. Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. Івано-Франківськ, 2015. 134 с.
5. Никоненко Ю. П. Клінічна психологія: навч. посіб. Київ: КНТ, 2016. 396 с.

ДОДАТКОВА *(рекомендована до змістовних модулів)*

Змістовний модуль 1. Методологічні основи патопсихології

1. Патопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. С. Д. Максименко та ін. Київ : КММ, 2010. 208 с.
2. Роменець В. А. Історія психології XVII століття: Навч. посібник. Київ: Вища шк., 1990. 365 с.
3. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : монографія / Л. З. Сердюк та ін. ; за ред. В. В. Турбан ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 306 с.

Змістовний модуль 2. Характеристика психічних процесів та їх порушень

1. Зінченко С. М. Медична психологія: навч. посібник. Київ, 2006. 108 с.
2. Орел О. О. Психокорекція когнітивних порушень у хворих на розсіяний склероз: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.04 / Нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2016. 18 с.
3. Патопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. С. Д. Максименко та ін. Київ : КММ, 2010. 208 с.
4. Седих К. В. Психологія сім'ї : навч. посібник. Київ: Академія, 2015. 192 с.
5. Тарнавська О. Використання творчості як форми лікування вегетативних дисфункцій у підлітків. *Психологічні проблеми сприймання*: матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 25 трав. 2020 р.). Київ, 2020. С. 96-99.

6. Тарнавська О. В. Психологічна допомога підліткам з вегетативними дисфункціями в умовах стаціонару. *Актуальні напрями практичної психології і психотерапії*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, студентів та аспірантів (м. Харків, 16 груд. 2020 р.). Харків, 2020. С. 179-182.
7. Тарнавська О. Ефективність застосування інноваційної психокорекційної програми у комплексному лікуванні підлітків з вегетативними дисфункціями. *Щастя та сучасне суспільство*: матеріали Першої Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 20-21 берез. 2020 р.). м. Львів, 2020. С. 255-258.
8. Тарнавська О. Психологічна протидія негативним інформаційним впливам на дитину. *Актуальні проблеми педіатрії*: матеріали XV конгресу педіатрів України (м. Київ, 12-13 жовт. 2021 р.). м. Київ, 2021. С. 118-119.
9. Тарнавська О. Психологічна допомога дітям з вегетативними дисфункціями у контексті підвищення соціально-емоційної компетентності. *Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я: теорія та практика*: тези доповідей II Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Харків, 24-25 верес. 2021 р.). м. Харків, 2021. С. 96-97.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Патопсихологічні порушення при психічних захворюваннях

1. Зінченко С. М. Медична психологія: навч. посібник. Київ, 2006. 108 с.
2. Патопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. С. Д. Максименко та ін. Київ : КММ, 2010. 208 с.
3. Психіатрія і наркологія: нац. підруч. для студентів ВНЗ - мед. ун-тів, ін-тів і акад. / Г. Т. Сонник та ін. - 3-е вид., випр. Київ : Медицина, 2017. 422 с.